

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 2 grudnia 2016 roku

Pozwami z dnia 15 października 2015 r. (data prezentaty) powodowie E. W., J. P., A. P., B. P., E. P. oraz A. W. (1) wnieśli o zasądzenie od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz każdego z nich kwot po 400 euro wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 1 października 2015 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, że na podstawie rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. dochodzą od pozwanego zryczałtowanego odszkodowania za opóźnienie w podróży. Wyjaśnili, że w dniu 24 sierpnia 2015 r. mieli odbyć podróż z portu lotniczego w W. do portu lotniczego w D. (Turcja), połączeniem realizowanym przez pozwanego. Lot ten uległ sześciogodzinnemu opóźnieniu. Pozwani, pomimo wyzwania go do zapłaty, nie uiszcili odszkodowania na rzecz powodów.

Pozwani (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. w odpowiedzi na pozew wniósł, o oddalenie powództw w całości i zasądzenie zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swego stanowiska pozwani podniósł zarzut braku legitymacji czynnej powodów, którzy w żaden sposób nie wykazali, że posiadali rezerwację oraz stawili się na odprawę pasażerów skarżonego lotu. Pozwani wskazał, że powodowie do pozwów dołączyli jedynie niepotwierdzone za zgodność z oryginałem kserokopie umów – zgłoszeń zawartych przez powodów z biurem (...). Pozwani zaznaczył, że dokumenty te nie stanowią rezerwacji lotu w rozumieniu definicji przedstawionej w rozporządzeniu 261/2004. Ponadto powodowie w żaden sposób nie udowodnili faktu stawienia się do odprawy lub faktycznej obecności na pokładzie. Dodatkowo pozwani wskazał, że Rozporządzenie WE 261/2004 ma ograniczone zastosowanie w przypadku przelotów wykonywanych w ramach zorganizowanej wycieczki (odpowiedź na pozew k. 23-29).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

E. W. i A. W. (1) mieli zaplanowany na dzień 24 sierpnia 2015 r. lot nr (...) na trasie z portu lotniczego w W. na lotnisko w D. (Turcja), realizowany przez pozwanego przewoźnika (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.. Rozkładowy start samolotu miał nastąpić z lotniska w W. w dniu 24 sierpnia 2015 r. o godzinie 15:20, a przyłot na lotnisko docelowe w D. tego samego dnia o godzinie 19:10. Faktyczny start samolotu wykonującego lot nr (...), nastąpił z opóźnieniem wynoszącym ponad 6 godzin (okoliczności bezsporne, dowód: umowa – zgłoszenie k. 9-11, pismo pozwanego k. 12, kserokopie paszportów powodów k. 72-75).

Powodowie J. P., A. P., B. P. oraz E. P. mieli zaplanowany na dzień 17 sierpnia 2015 r. lot na trasie z portu lotniczego w W. na lotnisko w D. (Turcja), realizowany przez pozwanego przewoźnika (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.. Rozkładowy start samolotu miał nastąpić z lotniska w W. w dniu 17 sierpnia 2015 r. o godzinie 15:20, a przyłot na lotnisko docelowe w D. tego samego dnia o godzinie 19:10 (dowód: umowa – zgłoszenie w aktach I C 4179/15).

W związku z opóźnieniem w podróży lotniczej powodowie pismem z dnia 30 września 2015 r. wezwali (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. do zapłaty należnego im odszkodowania za opóźniony lot o numerze (...) w kwotach po 400 euro na rzecz każdego z nich, w terminie 3 dni od dnia otrzymania pisma, na wskazany rachunek bankowy (dowód: wezwanie do zapłaty k. 7-8).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej wskazanych dokumentów i ich kserokopii złożonych do akt sprawy. Okoliczności te jako przyznane Sąd na podstawie art. 229 i 230 k.p.c. uznał za udowodnione, nadto znajdując

potwierdzenie w złożonych do akt dokumentach. Dokumenty te Sąd uznał za wiarygodne, gdyż nie były kwestionowane przez strony, a Sąd z urzędu nie znalazł podstaw do odmówienia im wiarygodności i mocy dowodowej.

Sąd Rejonowy zważył co następuje:

Powodowie opierali swoje roszczenia na regulacji zawartej w Rozporządzeniu (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającym wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (Dz.U. UE L 2004/46/1). Ochrona na podstawie przepisów tego Rozporządzenia obejmuje nie tylko pasażerów lotów regularnych, ale również pasażerów lotów nieregularnych, w tym także loty stanowiące część zorganizowanych wycieczek (motyw piąty Rozporządzenia). W myśl art. 5 ust. 1 lit. c Rozporządzenia w przypadku odwołania lotu, pasażerowie, których to odwołanie dotyczy mają prawo do odszkodowania od obsługującego przewoźnika lotniczego, zgodnie z art. 7, chyba że:

- i) zostali poinformowani o odwołaniu co najmniej dwa tygodnie przed planowym czasem odlotu; lub
  - ii) zostali poinformowani o odwołaniu w okresie od dwóch tygodni do siedmiu dni przed planowym czasem odlotu i zaoferowano im zmianę planu podróży, umożliwiającą im wylot najpóźniej dwie godziny przed planowym czasem odlotu i dotarcie do ich miejsca docelowego najwyżej cztery godziny po planowym czasie przylotu; lub
- (...) zostali poinformowani o odwołaniu w okresie krótszym niż siedem dni przed planowym czasem odlotu i zaoferowano im zmianę planu podróży, umożliwiającą im wylot nie więcej niż godzinę przed planowym czasem odlotu i dotarcie do ich miejsca docelowego najwyżej dwie godziny po planowym czasie przylotu.

Stosownie do art. 7 ust. 1 rozporządzenia pasażerowie otrzymują odszkodowanie w wysokości:

- a) 250 EUR dla wszystkich lotów o długości do 1.500 kilometrów
- b) 400 EUR dla wszystkich lotów wewnątrzspółnotowych dłuższych niż 1.500 kilometrów i wszystkich innych lotów o długości od 1.500 do 3.500 kilometrów;
- c) 600 EUR dla wszystkich innych lotów niż loty określone w lit. a) lub b).

Przy określaniu odległości, podstawą jest ostatni cel lotu, do którego przybycie pasażera nastąpi po czasie planowego przylotu na skutek opóźnienia spowodowanego odmową przyjęcia na pokład lub odwołaniem lotu. W dalszej kolejności należy wskazać, że w myśl art. 5 ust. 3 Rozporządzenia obsługujący przewoźnik lotniczy nie jest zobowiązany do wypłaty rekompensaty przewidzianej w art. 7, jeżeli może dowieść, że odwołanie jest spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności, których nie można było uniknąć pomimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków.

Sąd zważył, że artykuły 5, 6 i 7 Rozporządzenia nr 261/2004 należy interpretować w ten sposób, że do celów stosowania prawa do odszkodowania, pasażerów opóźnionych lotów należy traktować jak pasażerów odwołanych lotów oraz że mogą oni powoływać się na prawo do odszkodowania przewidziane w art. 7 tego Rozporządzenia, jeżeli z powodu tych lotów poniosą stratę czasu wynoszącą co najmniej trzy godziny, czyli jeżeli przybędą do ich miejsca docelowego co najmniej trzy godziny po pierwotnie przewidzianej przez przewoźnika lotniczego godzinie przylotu. Niemniej takie opóźnienie nie rodzi po stronie pasażerów prawa do odszkodowania, jeżeli przewoźnik lotniczy jest w stanie dowieść, że odwołanie lub duże opóźnienie lotu jest spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności, których nie można było uniknąć pomimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków, to jest okoliczności, które pozostają poza zakresem skutecznej kontroli przewoźnika lotniczego (tak Europejski Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z dnia 19 listopada 2009 r. w sprawach połączonych C-402/07 i C 432/07 mających za przedmiot wnioski o wydanie na podstawie art. 234 WE orzeczeń w trybie prejudycjalnym, złożone w postępowaniu Christopher S., G. S., A. S. p-ko (...) oraz S. B., K. L. p-ko A. France SA, (...) (...) - (...)).

Należy podkreślić, że celem Rozporządzenia, wynikającym zwłaszcza z motywu drugiego, jest podniesienie poziomu ochrony pasażerów lotniczych poprzez naprawienie szkód przez nich poniesionych w ramach transportu lotniczego w przypadku „odmowy przyjęcia na pokład i odwołania lub dużego opóźnienia lotów”. Pasażerowie, których lot został odwołany i pasażerowie, których lot jest znacznie opóźniony, ponoszą analogiczną szkodę polegającą na stracie czasu w stosunku do pierwotnego planu ich lotu, a co za tym idzie, znajdują się w porównywalnych sytuacjach. Dlatego należy uznać za Europejskim Trybunałem Sprawiedliwości, że pasażerowie lotów opóźnionych mogą powoływać się na prawo do odszkodowania przewidzianego w art. 7 Rozporządzenia nr 261/2004, jeżeli z powodu tego opóźnienia poniosą stratę czasu wynoszącą co najmniej trzy godziny. Takie rozwiązanie jest również zgodne z motywem piętnastym Rozporządzenia, skoro na podstawie tego motywu ustawodawca powiązał „duże opóźnienie” z prawem do odszkodowania. Ponieważ art. 6 Rozporządzenia przypisuje takie skutki prawne już w przypadku niektórych lotów opóźnionych o dwie godziny, motyw piętnasty Rozporządzenia obejmuje bez wątpienia opóźnienia o co najmniej trzy godziny. Podkreślić należy, że również wyrokiem z dnia 23 października 2012 r. w połączonych sprawach C-581/10 i C-629/10 Europejski Trybunał Sprawiedliwości orzekając w składzie (...) potwierdził interpretację Rozporządzenia zaprezentowaną w wyroku C-402/07.

W okolicznościach niniejszej sprawy niekwestionowany pozostawał fakt, że lot realizowany przez pozwanego nr (...) był opóźniony, a czas opóźnienia przekraczał 3 godziny. Poza sporem pozostawało również, że liczona po ortodromie odległość pomiędzy portem lotniczym w W., a portem lotniczym w D. wynosi ponad 1500 kilometrów.

Zaznaczyć należy tu jedynie, że w zakresie faktu i zakresu opóźnienia lotu, powodowie sformułowali w pozwie jednoznaczne i precyzyjne twierdzenia wskazując, że wyniosło ono ponad 6 godzin. Pozwany nie wypowiedział się co do tych twierdzeń powodów, w szczególności nie wskazał, że opóźnienie nie wystąpiło, bądź miało inny zakres niż twierdzony przez powodów, pomimo że niewątpliwie musiał dysponować szczegółowymi danymi w tym zakresie. W konsekwencji Sąd mógł uznać fakty te za przyznane na zasadzie art. 230 k.p.c., i przez to niewymagające dowodu w myśl art. 229 k.p.c.

Jak zostało już zauważone, opóźnienie w przylocie nie kreuje po stronie pasażerów prawa do odszkodowania, jeżeli przewoźnik lotniczy jest w stanie dowieść, że odwołanie lub duże opóźnienie lotu jest spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności, których nie można było uniknąć pomimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków (art. 5 ust. 3 rozporządzenia), to jest okoliczności, które pozostają poza zakresem skutecznej kontroli przewoźnika lotniczego. Zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 2008 roku w sprawie C -549/07 mającej za przedmiot wnioski o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, w postępowaniu F. W. – H. p-ko A. – L. S., jedynie takie problemy techniczne statków powietrznych mogą być następstwem nadzwyczajnych okoliczności, których nie można było uniknąć pomimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków, których źródło stanowią zdarzenia, które nie wpisują się w ramy normalnego wykonywania działalności danego przewoźnika lotniczego i nie pozwalają mu na skuteczne nad nimi panowanie.

Na zaistnienie takich okoliczności, nie powoływał się w niniejszej sprawie pozwany.

Swoje stanowisko zmierzające do oddalenia powództwa pozwany opierał na braku legitymacji czynnej powodów. Zarzut ten okazał się częściowo uzasadniony.

Odnosząc się do legitymacji czynnej powodów J. P., E. P., A. P., B. P. wskazać należy, że nie wykazali oni, że w dniu 24 sierpnia 2015 r. byli pasażerami opóźnionego lotu (...) realizowanego przez pozwanego przewoźnika na trasie z W. do D. (Turcja). Należy zauważyć, że powodowie na wykazanie tej okoliczności przedstawili jedynie umowy o świadczenie usług turystycznych zawarte z biurem (...) S.A., których elementem, był m.in. transport samolotem na wskazanej trasie. Podkreślenia wymaga, że umowa o świadczenie usług turystycznych stanowi tylko pośredni dowód, albowiem nie dokumentuje faktycznego stawienia się na odprawę przez pasażera i odbycia lotu. Ponadto umowy te dotyczyły zupełnie innej imprezy turystycznej realizowanej w dniach 17 sierpnia – 24 sierpnia 2015 r. Należy zaznaczyć, że powodowie J. P. oraz E. P. złożyli fotokopie paszportów, w których widnieją stemple tureckiej straży granicznej, świadczące o przekroczeniu granicy państwa, datowane na dzień 17 sierpnia 2014 r. Zestawiając wskazaną datę z datą

rzeczonego rejsu nr (...) z dnia 24 sierpnia 2015 r. stwierdzić należy, że powodowie brali udział w zupełnie innej imprezie turystycznej i podróżowali innym rejssem.

Konkludując należy zauważyć, że w przypadku zakwestionowania faktu stawiennictwa na odprawę powodów, powinni oni podjąć stosowną inicjatywę dowodową celem wykazania swojej legitymacji czynnej, zgłaszając choćby dowód z przesłuchania w charakterze strony. Obowiązkwowi temu powodowie nie sprostali. Odpowiedzialność przewoźnika lotniczego została ukształtowana w przepisach unijnych bardzo restrykcyjnie. Jakkolwiek pasażerowie zostali potraktowani w sposób uprzywilejowany, nie oznacza to, że Rozporządzenie 261/2004 pozbawiło ich jakichkolwiek obowiązków. W sporze z przewoźnikiem muszą bowiem wykazać, że są uprawnieni do wysuwania roszczeń odszkodowawczych, albowiem brali udział w opóźnionym locie.

Natomiast powodowie A. W. (2) i A. W. (1) należycie wykazali posiadanie legitymacji czynnej do występowania z roszczeniem przeciwko pozwanemu w niniejszym postępowaniu. Powodowie oprócz umów o świadczenie usług turystycznych przedstawili fotokopie paszportów poświadczonych za zgodność z oryginałem przez występującego w sprawie pełnomocnika profesjonalnego, w których znajdują się stemple tureckiej straży granicznej z dnia 25 sierpnia 2015 r. świadczące o przekroczeniu granicy państwa. Z dowodów tych niewątpliwie wynika, że powodowie podróżowali rzeczoną lotem (...) w dniu 24 sierpnia 2015 r.

Pozwany swe stanowisko procesowe - w ramach którego wnosił o oddalenie powództwa – motywował także tym, że powodom jako uczestnikom zorganizowanej imprezy turystycznej nie należy się odszkodowanie z tytułu opóźnienia lotu.

W ocenie Sądu przedstawione zapatrywanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Analiza unormowań zawartych w Rozporządzenie nr 261/2004, pozwala na jednoznaczne stwierdzenia, że ów akt prawny nie zawiera jakichkolwiek wyłączeń w zakresie wypłaty pełnego odszkodowania z tytułu opóźnienia lotu, w odniesieniu do pasażerów odbywających go w ramach zorganizowanej wycieczki. Takie ograniczenie odpowiedzialności przewoźnika w przedstawionym zakresie nie zostało też nigdy sformułowane w orzecznictwie Trybunał Sprawiedliwości, w szczególności w powołanym powyżej w wyroku z dnia 19 listopada 2009 roku w sprawach połączonych C-402/07 i C 432/07. Przeciwnie, już w preambule wskazanego aktu prawnego, jednoznacznie zadeklarowano „(5) Ponieważ różnica pomiędzy regularnymi i nieregularnymi usługami transportu lotniczego zmniejsza się, ochrona ta powinna obejmować nie tylko pasażerów lotów regularnych, ale również pasażerów lotów nieregularnych, w tym także loty stanowiące część zorganizowanych wycieczek”.

Zauważyć należy, że stosownie do art. 2 pkt b Rozporządzenie nr 261/2004 "obsługujący przewoźnik" oznacza zarówno przewoźnika lotniczego wykonującego lub zamierzającego wykonać lot zgodnie z umową zawartą z pasażerem jak i przewoźnika, który nie pozostaje z pasażerem w bezpośrednim stosunku umownym, lecz na podstawie upoważnienia udzielonego przez podmiot mający umowę z pasażerem, przewóz faktycznie wykonuje; pierwszy z nich nazywany jest „przewoźnikiem umownym”, drugi - przewoźnikiem faktycznym. Przyjęty zatem reżim odpowiedzialności cywilnej przewoźnika lotniczego wychodzi zatem poza ramy odpowiedzialności kontraktowej, w szczególności poza ramy umowy przewozu. Ponadto podróż lotnicza może odbywać się na podstawie samodzielnej umowy o przewóz zawartej pomiędzy pasażerem a przewoźnikiem, może też być realizowana na podstawie mieszanej umowy o usługę turystyczną (zob. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 2014 r., III CZP 44/14). Pozwany był przewoźnikiem faktycznym, w przedstawionym rozumieniu, co jednak nie wyłącza jego odpowiedzialności przewidzianej w Rozporządzeniu nr 261/2004, w zakresie odszkodowania z tytułu opóźnienia lotu. Takie wyłączenie odpowiedzialności (czy też jej ograniczenie) nie zostało wypowiedziane w szczególności w powołanym art. 7 Rozporządzenia (WE) nr 261/2004, a wzmiankowany przez pozwanego art. 8 wskazanego aktu prawnego, dotyczy odmiennych roszczeń niż te dochodzone w niniejszej sprawie (w szczególności prawa do zwrotu pełnego kosztu biletu).

Uwzględniając przedstawioną argumentację, stwierdzić należało, że powodom E. W. i A. W. (1) przysługiwało zryczałtowane odszkodowanie za opóźnienie lotu w kwotach po 400 euro, stosownie do art. 7 ust. 1 lit b w zw. z art. 5 ust. 1 lit c Rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r.

Uzasadnione było również jej żądanie w zakresie odsetek za opóźnienie w spełnieniu wskazanego świadczenia. W myśl art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi, w myśl zaś par. 2 zd. 1 powołanego uregulowania – w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 9 października 2015 roku, o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 roku, poz. 1830) - jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych, przy czym w myśl art. 56 cytowanej ustawy, do odsetek należnych za okres kończący się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy- tj. 1 stycznia 2016 r. w myśl art. 57 cytowanej ustawy - stosuje się przepisy dotychczasowe.

W ocenie Sądu nie budzi wątpliwości, że obowiązek zapłaty analizowanego odszkodowania ma charakter bezterminowy. W szczególności terminu takiego nie określa art. 7 ust. 1 Rozporządzenia nr 261/2004, który statuuje jedynie obowiązek wypłaty odszkodowania, w tym jego wysokość, nie precyzuje natomiast w jakim czasie winno to nastąpić. W konsekwencji odwołać należało się tu, do dyspozycji art. 455 k.c., który określa termin spełnienia świadczenia jako "niezwłoczny" po wezwaniu przez wierzyciela.

Mając na uwadze, że wezwanie do zapłaty, miało miejsce w dniu 30 września 2015 r. Trzeba uznać, że pozwany popadł w stan opóźnienia dnia następnego tj. 01 października 2015 r.

Natomiast roszczenia powodów J. P., A. P., B. P. oraz E. P., podlegały oddaleniu, z uwagi na niewykazanie legitymacji czynnej.

O kosztach procesu orzeczono w oparciu o art. 98 k.p.c. Pozwany, będący stroną przegrywającą sprawę, obowiązany jest zwrócić na rzecz powodów koszty postępowania w kwotach po 647 zł, na które składają się opłaty od pozwu w wysokości po 30 zł, opłaty skarbowe od pełnomocnictw w wysokości po 17 zł, a także wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości po 600 zł, ustalone stosownie do § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r., w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461 j. t.).

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji.

SSR Paweł Szymański

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powodów a pozwanemu z pouczeniem o apelacji.